

ДОЦ. Д-Р БОРИСЛАВ ГЕОРГИЕВ (1958 – 2020)

Огняна Георгиева-Тенева
Нов български университет

На 6 май тази година си отиде лингвистът Борислав Георгиев – един от изявените изследователи на съвременния български език и преподавател в Нов български университет (НБУ) – департамент „Нова българистика“.

През 1984 г. Б. Георгиев завършва „Българска филология“ с педагогическа правоспособност в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. От 1985 г. до 2005 г. работи в Института за български език при Българската академия на науките – Секция за съвременен български език, където през 1993 г. защитава докторска дисертация на тема „Норма и масмедии“. През 1999 г. е избран за доцент (ст. н. с. II ст.). В НБУ преподава от 1995 г.

Изследователската дейност на Б. Георгиев е в научните направления езикова култура, граматика, семантика и прагматика. Специален предмет на проучване са езикът на медиите, живите съвременни форми на комуникация, речевото поведение в урбанизирана среда, гласовете на различни радиозвена.

Медиакултурата е изследователско поле, което Б. Георгиев разработва целенасочено. Негови са едни от първите актуални изследвания у нас за връзката между политическата и медийната комуникация. Важно е да отбележим, че текстът му за многословието в радиопропагандата е писан преди промените от 1989 г. Идеологическата обусловеност на езиковото общуване е коментирано с оглед на тоталитарния и посттоталитарния кон-

текст, създаването на закон за българския език, графичната защита на политическия говор и пр.

Друго ясно очертано поле в лингвистичните проучвания на Б. Георгиев е значението в семиотична и в прагматическа перспектива. Част от публикации в тази сфера са в продължаващото издание на НБУ „Сборник лекции, статии, доклади, есета от Early-Fall School of Semiotics’95, Департамент „Антропология“, Магистърска програма по семиотика“. Изследванията по прагматика на текста допринасят за опознаване зависимостта на речевия акт от конкретните условия на общуването, от комуникативното намерение на адресанта. Особено значими в този план са наблюденията над жаргона, „приемливото изразяване“, „авторовото Аз“ и др. Б. Георгиев е ръководител на научния проект „Homo Balkanicus – знаковост и културна идентичност“.

Б. Георгиев е ангажиран с едни от капиталните лексикографски трудове през последните години – той е съавтор на „Нов правописен речник на българския език“ (София: Хейзъл, 2002) и на „Речник на чуждите думи“ (София: Атлантис, 1996).

Б. Георгиев е автор на концепция за формиране у студентите на функционална грамотност по книжовен български език. Идеите му в тази сфера, подплатени с разработена от него методология и методика на обучение, се осъществяват пълноценно в НБУ, където всички първокурсници задължително усъвършенстват компетентностите си по български език. Б. Георгиев е първият директор на общообразователните курсове за умения по български език. За разлика от други университети у нас, които гледат на езиковата култура преди всичко от ъгъла на правописната и пунктуационната норма, общообразователният курс по български език в НБУ включва още надграждане на семантичната култура, на уменията за устно убеждаващо изказване – в монологичен и в дискуссионен план, както и за аргументативно писане. Учебната книга „Езикова култура“, чийто авторски колектив се оглавява от Б. Георгиев, е едно от най-търсените издания на НБУ.

Изключителни са заслугите на Б. Георгиев за популяризиране на езиковата култура. Съчетанието между филологическа компетентност и диалогизъм е предпоставка за превръщането на седмичната рубрика „Езикова култура с Борислав Георгиев“ в рамките на предаването „12 плюс 3“ по програма „Хоризонт“ на БНР (1988 – 2007) в една от най-успешните емисии на научно-образователна проблематика. Съавтор е на рубриката „Езикова култура за всекиго“ по образователната телевизия ЕСЕТ. Десетки статии в културните отдели на различни периодични издания допълват дейността на учения за повишаване устната и писмената грамотност по български език. Тези разработки винаги са по актуални въпроси на живата реч, улавят нови нейни тенденции и проблеми, а коментарите и разяс-

ненията са остроумни, колоритни и представени разбираемо за широката аудитория.

В НБУ Б. Георгиев чете лекции и по комуникативна граматика на българския език, езикова антропология, езикова прагматика, социолингвистика и семиотика на писмения текст. Стотици студенти ще го запомнят като ерудиран лингвист и същевременно партньор в образованието без следа от академично големее; като ярка личност, печелеща аудиторията с непосредственост, с жива мисъл и чувство за хумор, с отварянето на широк културен хоризонт, в който музиката, киноизкуството, художествената литература имат специално място. Б. Георгиев не само познава неформалната словесна комуникация, но и я владее виртуозно на практика, което намира израз и във водения от него семинар „Езици на субкултурите“.

През целия си професионален път Б. Георгиев е дълбоко съпричастен на проблемите на обучението по български език. Независимо от ситуативните лингвистични и методически приоритети той последователно застъпва идеята за комуникативно ориентирано обучение по български език. Множество негови публикации, участия в конференции и кръгли маси с учители и експерти по български език и литература отстояват виждането му за образователна прагматика и функционална грамотност. Специален дял в научно-приложната му дейност е именно грижата за такова обучение по български език, което да даде на младите хора сигурност и свобода в речевото общуване. Материалите, които Б. Георгиев публикува в сп. „Български език и литература“, са по ключови образователни проблеми: със стойността на дългосрочен образователен проект, създаден в годините на началното разграждане на тоталитаризма, е „Обща концепция за обучението по български език в средния и горния курс (1991, кн. 5, в съавторство); на актуални образователни потребности отговаря и „Езиковата компетентност като компонент от оценката на зрелостния изпит по български език и литература“ (2002, 2 – 3). Б. Георгиев е ръководител на проекта „Прототипи на стандартизирани тестови задачи по български език в средното образование“.

Б. Георгиев е в авторските екипи на няколко учебника по български език, спечелили одобрението на множество учители и високата оценка на учени лингвисти. Създател е и на учебни помагала и практикуми. Последната силна изява на Б. Георгиев пред учителската колегия е от есента на 2019 г., когато пред членове на Асоциацията на учителите по български език и литература изнася лекция за функционалната грамотност.

През 2000 г. Б. Георгиев получава наградата за млади и перспективни учени „Проф. Л. Андрейчин“ на Института за български език на БАН за постижения в областта на българското езикознание. През същата година спечелва специалната награда за публицистика на вестник „Литературен

форум“ по случай 150 години от рождението на Ив. Вазов и З. Стоянов за серия публикации в същия вестник. Това са част от официалните награди и отличия на Б. Георгиев. Оттам нататък е признанието за научните постижения и университетската му дейност, което носят в умовете и сърцата си членовете на българистичната колегия у нас, студентите, радиослушателите, последователите на неговия блог.

Поклон пред паметта на Борислав Георгиев!

IN MEMORY OF DR. BORISLAV GEORGIEV, ASSOC. PROF.

✉ **Dr. Ogniana Georgieva-Teneva, Assoc. Prof.**
New Bulgarian University
21, Montevideo Blvd.
Sofia, Bulgaria
E-mail: ogteneva@nbu.bg